

सत्यमेव जयते

The Gujarat Government Gazette

EXTRAORDINARY

PUBLISHED BY AUTHORITY

Vol. LXIV] MONDAY, SEPTEMBER 11, 2023 / BHADRA 20, 1945

Separate paging is given to this Part in order that it may be filed as a Separate Compilation.

PART IX

Gujarati translation of Bills, Acts and Notifications other than
those published in other parts.

વૈધાનિક અને સંસદીય બાબતોનો વિભાગ

સચિવાલય, ગાંધીનગર, ૧૧મી સપ્ટેમ્બર, ૨૦૨૩

તારીખ: ૧૧મી સપ્ટેમ્બર, ૨૦૨૩-ના ગુજરાત રાજપત્ર, (અસાધારણ)માં અંગ્રેજીમાં પ્રસિદ્ધ થયેલા સન ૨૦૨૩-ના ગુજરાત વિધેયક ક્રમાંક: ૨૩નો ગુજરાતી અનુવાદ આથી સર્વે લોકોની જાણ સારું પ્રસિદ્ધ કર્યો છે.

રાજેન્દ્રસિંહ સોલંકી,
સરકારના નાયબ સચિવ.

GUJARAT BILL NO. 23 OF 2023.

THE GUJARAT LOCAL AUTHORITIES LAWS

(AMENDMENT) BILL, 2023.

A BILL

further to amend the Gujarat Provincial Municipal Corporations Act, 1949,
the Gujarat Municipalities Act, 1963 and the Gujarat Panchayats Act, 1993.

ગુજરાત વિધાનસભાના નિયમોના નિયમ-૧૨૭-અ ના પરંતુક અન્વયે આપવામાં આવેલી અધ્યક્ષની સંમતિથી
નીચેનું વિધેયક પ્રસિદ્ધ કર્યું છે:-

સન ૨૦૨૩નું ગુજરાત વિધેયક ક્રમાંક: ૨૩.

ગુજરાત સ્થાનિક સત્તામંડળ કાયદા (સુધારા) વિધેયક, ૨૦૨૩.

ગુજરાત પ્રોવિન્શિયલ મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશન અધિનિયમ, ૧૯૪૯,

ગુજરાત નગરપાલિકા અધિનિયમ, ૧૯૬૩ અને ગુજરાત પંચાયત

અધિનિયમ, ૧૯૯૩ વધુ સુધારવા બાબત વિધેયક.

આથી, ભારતના ગણરાજ્યના ચુંમોતેરમા વર્ષમાં નીચેનો અધિનિયમ કરવામાં આવે છે:-

૧. (૧) આ અધિનિયમ ગુજરાત સ્થાનિક સત્તામંડળ કાયદા (સુધારા) અધિનિયમ, ૨૦૨૩ કહેવાશે.

(૨) તે, રાજ્ય સરકાર, રાજપત્રમાં જાહેરનામાથી, નક્કી કરે તેવી તારીખે અમલમાં આવશે.

ટૂંકી સંજ્ઞા
અને આરંભ.

સન ૧૯૪૯નો
મુંબઈનો
પદમો.

૨. ગુજરાત પ્રોવિન્શિયલ મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશન અધિનિયમ, ૧૯૪૯માં, કલમ ૫-માં, પેટા-કલમ (દ)માં,-

(૧) “બેઠકોની કુલ સંખ્યાની એક દશાંશ બેઠકો” એ શબ્દોને બદલે, “બેઠકોની કુલ સંખ્યાની સત્તાવીસ ટકા બેઠકો” એ શબ્દો મૂકવા;

(૨) નીચેનો પરંતુક ઉમેરવો:-

“પરંતુ પછાત વર્ગની વ્યક્તિઓ માટેની ઉપલબ્ધ અનામત, બેઠકોની કુલ સંખ્યાની એકંદર અનામતના પચાસ ટકા (અનામત)ને અધીન રહેશે.”.

સન ૧૯૪૯ના
મુંબઈના પદમાં
અધિનિયમની
કલમ ૫-નો
સુધારો.

સન ૧૯૬૪નો
ગુજરાતનો
૩૪મો.

૩. ગુજરાત નગરપાલિકા અધિનિયમ, ૧૯૬૩-માં, કલમ ૬-માં, પેટા-કલમ (૩)માં, ખંડ (ગ)માં,-

(૧) “બેઠકોની કુલ સંખ્યાની એક-દશાંશ બેઠકો” એ શબ્દોને બદલે, “બેઠકોની કુલ સંખ્યાની સત્તાવીસ ટકા બેઠકો” એ શબ્દો મૂકવા;

(૨) નીચેના પરંતુકો ઉમેરવા:-

“પરંતુ પછાત વર્ગની વ્યક્તિઓ માટેની ઉપલબ્ધ અનામત, બેઠકોની કુલ સંખ્યાની એકંદર અનામતના પચાસ ટકા (અનામત)ને અધીન રહેશે:

સન ૧૯૬૪ના
ગુજરાતના
૩૪મા
અધિનિયમની
કલમ ૬નો
સુધારો.

વધુમાં તેમ છતાં, અનુસૂચિત જાતિ અને અનુસૂચિત આદિજાતિના વર્ગોની વ્યક્તિઓની વસ્તી, કુલ વસ્તીના ચાલીસ ટકાથી વધુ હોય, ત્યારે બેઠકોની કુલ સંખ્યાની એક દશાંશ બેઠકો, પછાત વર્ગોની વ્યક્તિઓ માટે અનામત રાખવી જોઈશે અને આવા વર્ગો માટેની બેઠકો, ઉપરના ખંડ (ક)ની જોગવાઈઓ અનુસાર અનામત રાખવાની રહેશે.”.

સન ૧૯૮૩ના
ગુજરાતના
૧૮મા
અધિનિયમની
કલમ ૮નો
સુધારો.

૪. ગુજરાત પંચાયત અધિનિયમ, ૧૯૮૩ (જેનો આમાં હવે પછી, “પંચાયત અધિનિયમ” તરીકે ઉલ્લેખ કર્યો છે તે)માં, કલમ ૮-માં, પેટા-કલમ (૫)માં, ખંડ (ક)માં, પેટા-ખંડ (૨)માં,-
- (૧) “બેઠકોની કુલ સંખ્યાના એક દશાંશ બેઠકો” એ શબ્દોને બદલે, “બેઠકોની કુલ સંખ્યાની સત્તાવીસ ટકા બેઠકો” એ શબ્દો મૂકવા;
- (૨) નીચેના પરંતુકો ઉમેરવા:-
- “પરંતુ સામાજિક અને શૈક્ષણિક રીતે પછાત વર્ગોની વ્યક્તિઓ માટેની ઉપલબ્ધ અનામત, બેઠકોની કુલ સંખ્યાની એકંદર અનામતના પચાસ ટકા (અનામત)ને અધીન રહેશે:
- વધુમાં તેમ છતાં, અનુસૂચિત જાતિ અને અનુસૂચિત આદિજાતિના વર્ગોની વ્યક્તિઓની વસ્તી, કુલ વસ્તીના ચાળીસ ટકાથી વધુ હોય, ત્યારે બેઠકોની કુલ સંખ્યાની એક દશાંશ બેઠકો, સામાજિક અને શૈક્ષણિક રીતે પછાત વર્ગોની વ્યક્તિઓ માટે અનામત રાખવી જોઈશે અને આવા વર્ગો માટેની બેઠકો, ઉપરના પેટા-ખંડ (૧)ની જોગવાઈઓ અનુસાર અનામત રાખવાની રહેશે.”.

સન ૧૯૮૩નો
ગુજરાતનો
૧૮મો.

સન ૧૯૮૩ના
ગુજરાતના
૧૮મા
અધિનિયમની
કલમ ૧૦નો
સુધારો.

૫. પંચાયત અધિનિયમમાં, કલમ ૧૦-માં, પેટા-કલમ (૫)માં, ખંડ (ક)માં, પેટા-ખંડ (૨)માં,-
- (૧) “બેઠકોની કુલ સંખ્યાના એક દશાંશ બેઠકો” એ શબ્દોને બદલે, “બેઠકોની કુલ સંખ્યાની સત્તાવીસ ટકા બેઠકો” એ શબ્દો મૂકવા;
- (૨) નીચેના પરંતુકો ઉમેરવા:-
- “પરંતુ સામાજિક અને શૈક્ષણિક રીતે પછાત વર્ગોની વ્યક્તિઓ માટેની ઉપલબ્ધ અનામત, બેઠકોની કુલ સંખ્યાની એકંદર અનામતના પચાસ ટકા (અનામત)ને અધીન રહેશે:
- વધુમાં તેમ છતાં, અનુસૂચિત જાતિ અને અનુસૂચિત આદિજાતિના વર્ગોની વ્યક્તિઓની વસ્તી, કુલ વસ્તીના ચાળીસ ટકાથી વધુ હોય, ત્યારે બેઠકોની કુલ સંખ્યાની એક દશાંશ બેઠકો, સામાજિક અને શૈક્ષણિક રીતે પછાત વર્ગોની વ્યક્તિઓ માટે અનામત રાખવી જોઈશે અને આવા વર્ગો માટેની બેઠકો, ઉપરના પેટા-ખંડ (૧)ની જોગવાઈઓ અનુસાર અનામત રાખવાની રહેશે.”.

સન ૧૯૮૩ના
ગુજરાતના
૧૮મા
અધિનિયમની
કલમ ૧૧નો
સુધારો.

૬. પંચાયત અધિનિયમમાં, કલમ ૧૧-માં, પેટા-કલમ (૫)માં, ખંડ (ક)માં, પેટા-ખંડ (૨)માં,-
- (૧) “બેઠકોની કુલ સંખ્યાની એક દશાંશ બેઠકો” એ શબ્દોને બદલે, “બેઠકોની કુલ સંખ્યાની સત્તાવીસ ટકા બેઠકો” એ શબ્દો મૂકવા;
- (૨) નીચેના પરંતુકો ઉમેરવા:-
- “પરંતુ સામાજિક અને શૈક્ષણિક રીતે પછાત વર્ગોની વ્યક્તિઓ માટેની ઉપલબ્ધ અનામત, બેઠકોની કુલ સંખ્યાની એકંદર અનામતના પચાસ ટકા (અનામત)ને અધીન રહેશે:
- વધુમાં તેમ છતાં, અનુસૂચિત જાતિ અને અનુસૂચિત આદિજાતિના વર્ગોની વ્યક્તિઓની વસ્તી, કુલ વસ્તીના ચાળીસ ટકાથી વધુ હોય, ત્યારે બેઠકોની કુલ સંખ્યાની એક દશાંશ બેઠકો, સામાજિક અને શૈક્ષણિક રીતે પછાત વર્ગોની વ્યક્તિઓ માટે અનામત રાખવી જોઈશે અને આવા વર્ગો માટેની બેઠકો, ઉપરના પેટા-ખંડ (૧)ની જોગવાઈઓ અનુસાર અનામત રાખવાની રહેશે.”.

સન ૧૯૮૩ના
ગુજરાતના
૧૮મા
અધિનિયમની
કલમ ૫૧નો
સુધારો.

૭. પંચાયત અધિનિયમમાં, કલમ ૫૧-માં, પેટા-કલમ (૨)માં, ખંડ (ક)માં,-
- (૧) “હોદ્દાના દસ ટકા હોદ્દા” એ શબ્દોને બદલે, “ હોદ્દાના સત્તાવીસ ટકા હોદ્દા” એ શબ્દો મૂકવા;
- (૨) નીચેના પરંતુકો ઉમેરવા:-
- “પરંતુ સામાજિક અને શૈક્ષણિક રીતે પછાત વર્ગોની વ્યક્તિઓ માટેની ઉપલબ્ધ અનામત, બેઠકોની કુલ સંખ્યાની એકંદર અનામતના પચાસ ટકા (અનામત)ને અધીન રહેશે:
- વધુમાં તેમ છતાં, અનુસૂચિત જાતિ અને અનુસૂચિત આદિજાતિના વર્ગોની વ્યક્તિઓની વસ્તી, કુલ વસ્તીના ચાળીસ ટકાથી વધુ હોય, ત્યારે હોદ્દાની કુલ સંખ્યાના એક દશાંશ હોદ્દા, સામાજિક અને શૈક્ષણિક રીતે પછાત વર્ગોની વ્યક્તિઓ માટે અનામત રાખવા જોઈશે અને આવા વર્ગો માટેની બેઠકો, આ ખંડની જોગવાઈઓ અનુસાર અનામત રાખવાની રહેશે.”.

૮. પંચાયત અધિનિયમમાં, કલમ ૬૩-માં, પેટા-કલમ (૨)માં, ખંડ (ક)માં,-

(૧) “હોદ્દાના દસ ટકા હોદ્દા” એ શબ્દોને બદલે, “હોદ્દાના સત્તાવીસ ટકા હોદ્દા” એ શબ્દો મૂકવા;

(૨) નીચેના પરંતુકો ઉમેરવા:-

“પરંતુ સામાજિક અને શૈક્ષણિક રીતે પછાત વર્ગોની વ્યક્તિઓ માટેની ઉપલબ્ધ અનામત, બેઠકોની કુલ સંખ્યાની એકંદર અનામતના પચાસ ટકા (અનામત)ને અધીન રહેશે:

વધુમાં તેમ છતાં, અનુસૂચિત જાતિ અને અનુસૂચિત આદિજાતિના વર્ગોની વ્યક્તિઓની વસ્તી, કુલ વસ્તીના ચાળીસ ટકાથી વધુ હોય, ત્યારે હોદ્દાની કુલ સંખ્યાના એક દશાંશ હોદ્દા, સામાજિક અને શૈક્ષણિક રીતે પછાત વર્ગોની વ્યક્તિઓ માટે અનામત રાખવા જોઈશે અને આવા વર્ગો માટેની બેઠકો, આ ખંડની જોગવાઈઓ અનુસાર અનામત રાખવાની રહેશે.”.

સન ૧૯૯૩ના
ગુજરાતના
૧૮મા
અધિનિયમની
કલમ ૬૩નો
સુધારો.

૯. પંચાયત અધિનિયમમાં, કલમ ૭૭-માં, પેટા-કલમ (૨)માં, ખંડ (ક)માં,-

(૧) “હોદ્દાના દસ ટકા હોદ્દા” એ શબ્દોને બદલે, “હોદ્દાના સત્તાવીસ ટકા હોદ્દા” એ શબ્દો મૂકવા;

(૨) નીચેના પરંતુકો ઉમેરવા:-

“પરંતુ સામાજિક અને શૈક્ષણિક રીતે પછાત વર્ગોની વ્યક્તિઓ માટેની ઉપલબ્ધ અનામત, બેઠકોની કુલ સંખ્યાની એકંદર અનામતના પચાસ ટકા (અનામત)ને અધીન રહેશે:

વધુમાં તેમ છતાં, અનુસૂચિત જાતિ અને અનુસૂચિત આદિજાતિના વર્ગોની વ્યક્તિઓની વસ્તી, કુલ વસ્તીના ચાળીસ ટકાથી વધુ હોય, ત્યારે હોદ્દાની કુલ સંખ્યાના એક દશાંશ હોદ્દા, સામાજિક અને શૈક્ષણિક રીતે પછાત વર્ગોની વ્યક્તિઓ માટે અનામત રાખવા જોઈશે અને આવા વર્ગો માટેની બેઠકો, આ ખંડની જોગવાઈઓ અનુસાર અનામત રાખવાની રહેશે.”.

સન ૧૯૯૩ના
ગુજરાતના
૧૮મા
અધિનિયમની
કલમ ૭૭નો
સુધારો.

ઉદ્દેશો અને કારણો

પ્રસ્તુત વિધેયકથી ગુજરાત પ્રોવિન્શિયલ મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશન અધિનિયમ, ૧૯૪૮, ગુજરાત મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશન અધિનિયમ, ૧૯૬૩ અને ગુજરાત પંચાયત અધિનિયમ, ૧૯૮૩ની અમુક જોગવાઈઓ સુધારવા ધાર્યું છે જેથી કરીને સંબંધિત અધિનિયમોમાં સમાવિષ્ટ હોય તેવી અમુક બાબતોના સંબંધમાં એકરૂપતા લાવી શકાય અને સ્થાનિક મંડળોનો વહીવટ સરળ કરી શકાય.

(૨૦૧૦) ૭ એસસીસી ૨૦૨ માં નોંધાયેલા, કે. કિષ્કામુર્તિ (ડો.) અને અન્ય વિરુદ્ધ ભારતીય સંઘ અને અન્ય, (૨૦૨૧) ૬ એસસીસી ૭૩માં નોંધાયેલા, વિકાસ કિષ્કારાવ ગાવલી વિરુદ્ધ મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય અને અન્ય, ૨૦૨૨ એસસીસી ઓનલાઈન એસસી ૫૮૮માં નોંધાયેલા, સુરેશ મહાજન વિરુદ્ધ મધ્ય પ્રદેશ રાજ્ય અને અન્ય-ના કેસોમાં નામદાર ભારતીય સુપ્રિમ કોર્ટના આદેશ અનુસાર અને સુરેશ મહાજન વિરુદ્ધ મધ્યપ્રદેશ રાજ્ય અને અન્ય-ના કેસમાં સન ૨૦૨૨ ની રીટ અરજી ક્રમાંક ૨૭૮ માં તા. ૧૮મી મે, ૨૦૨૨ ના નિર્ણય અનુસાર, ગુજરાત રાજ્ય-એ, તા. ૮મી જુલાઈ, ૨૦૨૨ ના ઠરાવથી, “ગુજરાતના સ્થાનિક મંડળોમાં અન્ય પછાત વર્ગોના અનામત માટેના સમર્પિત આયોગ” (ડેડિકેટેડ કમિશન)ના અધ્યક્ષ તરીકે ઓરિસ્સા હાઈકોર્ટના નિવૃત્ત મુખ્ય ન્યાયમૂર્તિ, ન્યાયમૂર્તિ (જસ્ટિસ) કે. એસ. ઝવેરીની નિમણૂક કરી હતી. ગ્રામ્ય અને શહેરી સ્થાનિક મંડળો માટે, અન્ય પછાત વર્ગોનું પ્રમાણ અને અન્ય પછાત વર્ગો માટેની અનામતની બેઠકો નક્કી કરવા માટે, સમર્પિત આયોગ (ડેડિકેટેડ કમિશન) દ્વારા તદ્દનુસાર ભલામણ કરવામાં આવી છે.

આ સંબંધમાં, સમર્પિત આયોગે રજૂ કરેલા અહેવાલના વધુ અભ્યાસ માટે, સામાજિક ન્યાય અને અધિકારિતા વિભાગ દ્વારા કેબિનેટ પેટા-સમિતિની રચના કરવામાં આવી હતી. સદરહુ સમિતિએ પોતાની ભલામણો રજૂ કરી છે અને ઉપરની ભલામણો સંબંધિત, કેબિનેટ દ્વારા લીધેલા નિર્ણય અનુસાર, સ્થાનિક સ્વરાજ્યની સંસ્થાઓમાં અન્ય પછાત વર્ગોની બેઠકો અને હોદ્દા માટે જરૂરી જોગવાઈઓ કરવા માટે, સંબંધિત અધિનિયમોમાં અમુક માત્રામાં સુધારા કરવા માટે, ગુજરાત પ્રોવિન્શિયલ મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશન અધિનિયમ, ૧૯૪૮ની કલમ ૫-માં, ગુજરાત નગરપાલિકા અધિનિયમ, ૧૯૬૩ની કલમ ૬ માં અને ગુજરાત પંચાયત અધિનિયમ, ૧૯૮૩ની કલમો ૮, ૧૦, ૧૧, ૫૧, ૬૩ અને ૭૭ માં જરૂરી સુધારા કરવાના રહે છે.

આ વિધેયકથી ઉપર્યુક્ત ઉદ્દેશો સિદ્ધ કરવા માટે સદરહુ અધિનિયમ સુધારવા ધાર્યું છે.

ઋષિકેશ પટેલ,

ધારાકીય સત્તા સોંપવાની યાદી

આ વિધેયકમાં, નીચેની બાબતોના સંબંધમાં ધારાકીય સત્તાની સોંપણી માટે જોગવાઈ કરી છે:-

કલમ ૧.- આ કલમની પેટા-કલમ (૨)થી, રાજ્ય સરકારને, રાજપત્રમાં જાહેરનામાથી, અધિનિયમ જે તારીખે અમલમાં આવશે તે તારીખ નક્કી કરવાની સત્તા મળે છે.

ઉપર્યુક્ત ધારાકીય સત્તાની સોંપણી આવશ્યક અને સામાન્ય પ્રકારની છે.

તારીખ: ૧૧મી સપ્ટેમ્બર, ૨૦૨૩.

ઋષિકેશ પટેલ.

ગાંધીનગર,

તારીખ : ૧૧મી સપ્ટેમ્બર, ૨૦૨૩.

ગુજરાતના રાજ્યપાલશ્રીના હુકમથી અને તેમના નામે,

કે. એમ. લાલા,

ગુજરાત સરકારના સચિવ,

વૈધાનિક અને સંસદીય બાબતોનો વિભાગ.

